

Йосифъ II и Екатерина II проектъ за подѣлба, Австрия трѣбвало да получи Босна съ Сърбия, а Русия — Кримъ съ Очаковъ. Въ Турция и въ Архипелага трѣбвало да се основе нова империя съ конституция по английски образецъ, а начело на нея да застане рускиятъ великъ князь Константинъ (род. въ 1779 г.). Влашко и Молдова трѣбвало да останатъ самостоятелни подъ управлението на православенъ владѣтель.

Работата дошла до война. Известни сж нещастията на австрийската армия. Следъ блѣскавитѣ руски победи въ Влашко, Портата била принудена да сключи миръ въ 1791 г. съ Австрия въ Свищовъ, а въ 1792 г. — съ Русия въ Яшъ. Страданията на България презъ тази война били ужасни; споредъ известията на европейски пжтешественици армията на великия везиръ, която дълго стояла около София, разгонила презъ 1789 г. на вси страни цѣлото население. Султановитѣ поданици тѣй свикнали съ грабежитѣ, че бѣгали и предъ всички чужденци. Скоро, обаче, настѣпили още по-кървави времена.

Френската революция раздвижила цѣла Европа; четвъртъ въкъ не спирала сгромолясвания на тронове, преврати и промѣни. И на изтокъ се почналъ новъ животъ. Новиятъ строй, обаче, тамъ билъ предшествуванъ отъ бури, които едва не разсипали царството на османлиитѣ.

Въ 1789 г. на престола стѣпилъ Селимъ III, талантливъ и деенъ султанъ; не му достигали, обаче, търпение, енергия и предпазливостъ за да изпълни плановѣтъ за голѣми реформи, които той поставилъ като задача на своя животъ. Главната негова грижа била посветена на войската и финанситѣ. Той ясно виждалъ негодността на еничеритѣ, албанскитѣ орди и леннитѣ контингенти, та се заелъ да образува постоянни войски, облѣчени, въоръжени и обучени по европейски образецъ. И преди това, главно съ помощта на пруски офицери, се опитвали да реформиратъ войската; пруското влияние върху Портата, особено презъ времето на Фидриха Велики, било много силно. Подобрена била и флотата, основали фабрики, барутни работилници, дори и инженерно училище. Обаче, всичко това се прокарвало бавно и при непрекъсната борба съ остарѣлитѣ предразсѣдѣци. Мжно било да се убеди турчина, че щикътъ и леката артилерия не сж грѣхъ противъ корона. Най-голѣма опозиция на *низами джедидѣ* (новитѣ учреждения) направили еничеритѣ, защото предвиждали гибельта си; тѣ викали, че старитѣ османлии сж печелили победи и сж основали могщо царство и безъ такива нововъведения. Всички опити да се сломи тѣхната съпротива отишли напраздно. Следъ дълга борба Селимъ и съветниците му заплатили съ живота си за своитѣ реформи. Размирицитѣ продължили дълго следъ това, докато най-сетне Махмудъ II (1826) унищожилъ цѣлия еничерски корпусъ.

Презъ времето, когато цѣла Европа отъ Уралъ до Гибралтаръ била подъ оржие, Турция сжщо се увлѣкла въ европейския водовъртежъ и била принудена да вземе участие въ борбата съ растящата мощъ на Бонапарта. Въ Цариградъ Наполеоновото влияние съперничело съ руското и английското. Подѣлбата на Полша, падането на Венеция, унищожаването на Дубровнишката република, завземането на Далмация отъ Австрия и на Ионическитѣ острови отъ Франция — всичко това не давало спокойствие на Портата. А между това царството почнало да се разпада на независими княжества. Въ Шкодра се издигналъ Махмудъ Бушатли, въ Албания, Епиръ и Тесалия — прочутиятъ тепеленийски Али паша, въ Видинъ — хитриятъ бошнакъ Пазвантоглу; Черна гора грабнала оржието, въ Сърбия имало раздвижване; България, Тракия и Македония, значи цѣла Румелия, се наводнила съ разбунтувани еничери и разбойници кърджалии. Въ Азия въ С. Жанъ д'Акръ отъ нѣколко години вече управлявалъ независимиятъ тиранинъ Джезаръ паша,